

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ DAİRE

ALIPOUR VE HOSSEINZADGAN – TÜRKİYE

(Başvuru no. 6909/08, 12792/08 ve 28960/08)

KARARIN ÖZET ÇEVİRİSİ

STRAZBURG

13 Temmuz 2010

İşbu karar AİHS'nin 44/2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir. Şekli düzeltmelere tabi olabilir.

USUL

Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan 6909/08, 12792/08 ve 28960/08 başvuru no'lu davanın nedeni, Mohammad Jaber Alipour ve Raha Hosseinzadgan ("başvuranlar") adlı iki İran vatandaşının, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne 8 Şubat, 14 Mart ve 12 Mayıs 2008 tarihlerinde, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına ilişkin Sözleşme'nin ("Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin - AİHS") 34. maddesi uyarınca yapmış oldukları başvurulardır. 6909/08 no'lu başvuru Mohammad Jaber Alipour tarafından, 12792/08 no'lu başvuru Raha Hosseinzadgan, 28960/08 no'lu başvuru ise her iki başvuran tarafından yapılmıştır.

Başvuranlar Ankara Barosu avukatlarından L. Kanat tarafından temsil edilmiştir.

OLAYLAR

DAVANIN KOŞULLARI

Sırasıyla 1973 ve 1978 doğumlu başvuranlar İsveç'te ikamet etmektedirler.

A. Başvuran Mohammad Jaber Alipour'a ilişkin olarak

1. Sınır dışı işlemleri ve başvuranın tutukluluğu

Başvuran, veteriner hekim Mohammad Jaber Alipour 1999 ve 2000 yıllarında İran'da bir veteriner kliniği açmıştır. İran'daki devlet yetkilileri, kedi köpek beslenmesi üzerine ihbar sonucu (hayvan beslemek Batı kültürünü özendirmek olarak görüldüğü için), başvurana kliniğini kapatması yönünde baskı yapmaya başlamışlardır. Başvuran bunu yapmayınca klinik makamlar tarafından kapatılmıştır. Buna karşılık başvuran Devlet görevlileri tarafından rahatsız edilmeye devam etmiştir.

Başvuran 28 Kasım 2000 tarihinde Türkiye'ye gelmiştir. Urmiye şehrinde veteriner kliniği açtığı için Devlet makamları tarafından rahatsız edilip zulmedildiği gerekçesiyle İran'dan kaçmak zorunda kaldığını iddia etmiştir.

2004 yılında başvuranın sığınma talebi önce Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) ardından İçişleri Bakanlığı tarafından reddedilmiştir. Başvuranın Bakanlığa yaptığı itiraz da reddedilmiştir. Başvuran itirazının sonucunun kendisine bildirilmediğini iddia etmiş, Hükümet ise Mart 2005'te başvuranın Afyon Emniyet Müdürlüğü'ne gittiğini ancak itirazının reddedildiğine ilişkin kararı almadığını belirtmiştir.

Başvuran 6 Kasım 2007 tarihinde İçişleri Bakanlığı'na bir dilekçe sunmuş, Afyon'da İranlı bir mülteciyle evlenmek istediği için ikamet izni talep etmiştir.

Emniyet Genel Müdürlüğü Yabancılar Hudut İltica Daire Başkanı 29 Kasım 2007 tarihinde Afyon polisinden başvurunu en kısa sürede yakalayıp sınır dışı etmesini istemiştir. Daire Başkanlığından alınan yazıda başvuranın ev adresi ve cep telefonu belirtilmiştir.

BMMYK belirlenemeyen bir tarihte başvuranın dosyasını açmıştır.

Başvuran 10 Ocak 2008 tarihinde Afyon polisi tarafından ikamet ettiği şehirde yakalanmıştır. Polislerin kendisine İran'a sınır dışı edilmek üzere yakalandığını söylediklerini iddia etmiştir. Polise dosyasının BMMYK'da incelemede olduğunu söylemesine karşın Ağrı'ya götürülmüştür. Burada polisten kaçmıştır. Sınır dışı kararı kendisine tebliğ edilmemiştir. Başvuran ayrıca yakalandığında polisin pasaportuna el koyduğunu, bu yüzden kendisini temsil edecek avukat tayin edemediğini iddia etmiştir.

12 Ocak 2008 tarihinde, Afyon Emniyet Müdürlüğü'nde görevli bir polis müdürü Emniyet Genel Müdürlüğü ile tüm il emniyet müdürlüklerine bir yazı göndermiştir. Yazıda başvuranın sınır dışı edilirken kaybolduğunu ifade etmiştir. Başvuranın 28 Ocak 2008 tarihinde BMMYK'nın Ankara ofisinde yapılacak görüşmeye gidebileceğini kaydederek, polis müdürlerinden başvuranın yakalanması için tüm tedbirleri almasını rica etmiştir.

BMMYK'nın Ankara ofisi 17 Ocak 2008 tarihinde başvuranla görüşmüştür.

BMMYK 6 Şubat 2008 tarihinde başvuran Mohammad Jaber Alipour'a sığınmacı statüsü vermiştir.

İkinci Daire Başkanı 22 Şubat 2008 tarihinde bir sonraki emre kadar mahkeme İç Tüzüğü'nün 39. maddesi uyarınca verilen ihtiyari tedbir kararını uzatmaya karar vermiştir. Ayrıca başvurandan AİHM'yi, avukatının başvuran hakkındaki sınır dışı emriyle ilgili gerekli hukuki adımları atabilmesi ve BMMYK'nın başvuranı sığınmacı olarak tanıyan 6 Şubat 2008 tarihli kararının ardından üçüncü bir ülkeye yerleştirilmesi için ilgili makamlara kimlik belgeleri için başvurup başvurmayacağı hususunda bilgilendirmesini istemiştir.

Savunmacı Hükümet 8 Nisan 2008 tarihinde, AİHM'yi, başvuranın 11 Mart 2008 tarihinde Afyon Emniyet Müdürlüğü'ne gittiği konusunda bilgilendirmiştir. Başvuran o sırada Kırklareli Yabancı Kabul ve Konaklama Merkezi'ne yerleştirilmiştir.

Başvuran 26 Haziran 2008 tarihinde avukatına kendisini Türkiye'de temsil etmesi için noter aracılığıyla vekaletname vermiştir. 13 Temmuz 2008 tarihinde başvuranın temsilcisi idari makamlara bir dilekçe sunmuş, başvuranın Kırklareli Yabancı Kabul ve Konaklama Merkezi'nde tutulması kararının iptalini talep etmiştir. Peşinden Ankara İdare Mahkemesi'nde başvuran Mohammad Jaber Alipour'un tutulduğu yerden bırakılması için dava açmıştır.

Ankara İdare Mahkemesi 20 Mart 2009 tarihinde başvuran Mohammad Jaber Alipour'un Kırklareli Yabancı Kabul ve Konaklama Merkezi'nde tutulmasına ilişkin idari kararın ertelenmesi talebini reddetmiştir. Dava halen aynı mahkemede derdest haldedir.

24 Nisan 2009 tarihinde, BMMYK'nın talebi üzerine, İsveç Hükümeti başvuran Mohammad Jaber Alipour'u İsveç'e sığınmacı olarak kabul etmiştir. Başvuran için Stokholm'e 27 Mayıs 2009 tarihli bir uçak bileti ayrılmıştır. Başvuranın gidişi, ulusal makamlar başvuranın kabul ve konaklama merkezinden serbest bırakılıp İsveç'e gidişine izin vermediği için ertelenmek durumunda kalmıştır.

Hükümet ve başvuranın avukatı 24 ve 29 Mart 2010 tarihlerinde AİHM'yi başvuranın Türkiye'den 4 Mart 2010 tarihinde ayrılıp, sığınmacı statüsünün verildiği İsveç'e gittiği konusunda bilgilendirmiştir.

2. Tutukluluk koşulları ve tıbbi yardım

(a) Başvuranın açıklaması

Başvuran Kırklareli Yabancı Kabul ve Konaklama Merkezi'nde doktora erişimi bulunmadığını belirtmiştir. Binalar eski ve onarılmamıştır. Odalar kalabalıktır. Yataklar da eski ve kirliydi. Tuvaletler kirli olup, çok nadir temizlenmektedir. Makamlar tutuklulara temizliği kendileri yapmaları için uygun temizlik malzemeleri de sağlamamıştır. Tutuklulara verilen temizlik malzemelerinin son kullanma tarihleri sekiz-dokuz yıl geçmişti. Bu yolla tutuklular bu malzemeleri kullanmaları halinde özellikle kanser olmak üzere pek çok hastalık riskiyle karşı karşıya kalmışlardır. Kötü tutukluluk koşullarının sonucu olarak, başvuran deri hastalıkları ve iltihabı geçirmiştir. Başvuran iddialarını desteklemek üzere, tutukluluk merkezinde bulunan yatak odaları, mutfak ve tuvalet gibi çeşitli bölümlere ait dijital fotoğraflar sunmuştur. Odalardan birinde üzerinde yastık ve battaniye bulunan iki ranza bulunmaktadır. Yataklarda çarşaf bulunmamaktadır. Başka bir odada, çarşaf, yastık ve battaniye bulunan iki yatak bulunmaktadır. Mutfak evyelerinin ve fırınların fotoğraflarından fırınların kullanamayacak halde oldukları anlaşılmaktadır. Başka bir fotoğraf banyoda dört lavabonun olduğunu göstermektedir. İçeride, tuvaletler kısmen koyu renkli bir malzemeyle kaplanmıştır. Kiril alfabetiyle yazılmış etiketleri bulunan temizlik malzemelerinin fotoğrafları son kullanma tarihlerinin dokuz-on yıl önce geçtiğini göstermektedir.

Başvuranın temsilcisi 13 Temmuz 2008 tarihinde, Emniyet Genel Müdürlüğü'ne, başvuranın serbest bırakılmasını talep eden bir dilekçe sunmuştur. Ayrıca başvurana tıbbi destek sağlanmasını istemiştir. Başvuranın avukatı dilekçede, Kırklareli Yabancı Kabul ve Konaklama Merkezi'ndeki tutukluluk koşullarının insanlık dışı olduğunu ve AİHS'nin 3. maddesini ihlal ettiğini kaydetmiştir.

Başvuran 27 Ağustos 2008 tarihinde, başvuran Raha Hosseinzadgan'ın da aralarında bulunduğu dört kişiyle beraber tutulduğu merkezdeki fiziksel koşullar ve burada tutulmasıyla ilgili olarak açlık grevine başlamıştır.

Ayrıca, başvuranda fitik olmasına ve ameliyat edilmesi gerekmesine karşılık, makamlar tıbbi müdahale sağlanması için girişimde bulunmamışlardır. Başvuran ameliyat edilme talebine yanıt alamamıştır.

b) Hükümet'in açıklaması

Hükümet, bir gözaltı merkezi olmayan Kırklareli Yabancı Kabul ve Konaklama Merkezi'ndeki tüm yatak odalarının, temizlik gereçleri ve sabun, havlu ve benzer eşyalar gibi kişisel hijyen eşyalarıyla donatıldığını, çarşafların her hafta değiştirildiğini belirtmiştir. Hijyen standartları mutfakta ve kantinde korunmuş olup, çıkan yemekler polis akademisi öğrencilerine çıkan yemekle aynıdır. Başvuran ve diğer yabancıların merkezde yemek

yapmasına izin verilmediğini kaydetmiştir. Hükümet haftada en az iki gün sıcak su verildiğini ve temizlik koşullarının sık sık kontrol edildiğini iddia etmiştir.

Hükümet ayrıca başvurana, Kırklareli Yabancı Kabul ve Konaklama Merkezi'nde kalırken ve ameliyat olduğunda 21 Nisan ve 11 Kasım 2008 tarihleri arasında on dokuz kez tıbbi destek sağlandığını ileri sürmüştür. Hükümet'in sunduğu belgelere göre, başvuran 10 Ekim 2008 tarihinde Kırklareli Devlet Hastanesi'nde uyluk kemiğindeki eski bir çatlakla ilgili olarak kendi isteğiyle ortopedi ameliyatına girmiştir. 9 ve 17 Ekim 2008 tarihleri arasında hastanede yatmış, kazanın ardından yerleştirilen femoral implant çıkarılmıştır. Başvuran kas ağrıları ve 1998 yılında geçirdiği trafik kazasında meydana gelen uyluk kemiğindeki çatlakla ilgili olarak bir pratisyen tarafından muayene edilmiştir. Ayrıca göz uzmanı, nörolog ve diş doktoru tarafından muayene edilmiş, sonucunda tedavi edilmiş veya ilaç kullanmıştır.

B. Başvuran Raha Hosseinzadgan'a ilişkin olarak

Başvuran 2002 yılında, İran'da yaşarken, bir erkekle ilişkisi olmuş, bunun sonucunda babasının işkencesine uğramıştır. 2004 yılında Türkiye'de sığınmacı olan başka bir erkekle tanışmıştır. Kuzeniyle evlenmeye zorlandığından, bu erkekle İran'dan ayrılmış, 28 Ağustos 2004 tarihinde Türkiye'ye gelmiştir. 2004 yılının Eylül ayında Türkiye'de evlenmişlerdir. 2007 yılının Aralık ayında başvuran uyuşturucu bağımlısı olan ve kendisini fuhuşa zorlayan eşinden boşanmıştır.

Başvuran belirlenemeyen tarihlerde İçişleri Bakanlığı ile BMMYK'ya başvurmuş, geçici sığınma ve mülteci statüsü talep etmiştir.

BMMYK'nın Ankara ofisi 8 Ocak 2008 tarihinde başvurana sığınmacı statüsü tanımıştır.

14 Mart 2008 tarihinde başvurana geçici sığınma talebinin İçişleri Bakanlığı tarafından reddedildiği bildirilmiştir. Aynı gün Burdur emniyet Amirliği polisleri tarafından yakalanmıştır.

Belirlenemeyen bir tarihte, Başkan'ın Mahkeme İç Tüzüğü'nün 39. maddesinin uygulanması kararının ardından başvuran Kırklareli Yabancı Kabul ve Konaklama Merkezi'ne yerleştirilmiştir.

Başvuranın avukatı 13 Temmuz 2008 tarihinde Emniyet Genel Müdürlüğü'ne bir dilekçe sunmuş, başvuranın serbest bırakılmasını talep etmiştir. Başvuranın avukatı dilekçede, Kırklareli Yabancı Kabul ve Konaklama Merkezi'ndeki koşulların insanlık dışı olduğunu kaydetmiştir.

Başvuran 27 Ağustos 2008 tarihinde başvuran Mohammad Jaber Alipour'un da aralarında bulunduğu dört kişiyle beraber tutulduğu merkezdeki fiziksel koşullar ve burada tutulmasıyla ilgili olarak açlık grevine başlamıştır.

Bu esnada, 8 Temmuz 2008 tarihinde, başvuran kendisini temsil etmesi için noter aracılığıyla bir avukat tayin etmiştir. Peşinden, avukat, başvuranın Kanada'da sığınmacı statüsü kazanmak için Kanada Konsolosluğu'yla görüşmesi olduğunu kaydederek, Ankara İdare Mahkemesi'ne başvuranın tutulduğu merkezden serbest bırakılması talebiyle dava açmıştır. Avukat ayrıca mahkemeden başvuranın tutukluluğuyla ilgili yürütmenin durdurulması talebinde bulunmuştur.

Ankara İdare Mahkemesi 6 Mart 2009 tarihinde başvuran Raha Hosseinzadgan'ın Kırklareli Yabancı Kabul ve Konaklama Merkezi'nde tutulması yönündeki idari kararı ertelemiş, Kanada Konsolosluğu'ndaki görüşmeyi yapabilmesi için serbest bırakılmasına karar vermiştir. Mahkeme ayrıca başvurana Kanada'ya yerleştirilene dek ikamet izni verilmesine karar vermiştir. Başvuran ardından Eskişehir'e yerleştirilmiştir.

İsveç Hükümeti belirlenemeyen bir tarihte başvuran Raha Hosseinzadgan'yı İsveç'e sığınmacı olarak kabul etmiştir. Başvuran için 10 Ağustos 2009 tarihli İsveç'e uçak bileti ayırtılmıştır.

İçişleri Bakanlığı 24 Temmuz 2009 tarihinde başvuranın Türkiye'den İsveç'e gitmesine izin vermiştir.

Başvuran belirlenemeyen bir tarihte Türkiye'den ayrılıp, İsveç'e gitmiştir.

HUKUK

I. BAŞVURAN RAHA HOSSEİN ZADGAN'A İLİŞKİN OLARAK

AİHM, 1 Haziran 2009 tarihinde başvuranın avukatının, AİHM'yi, başvuran Raha Hosseinzadgan'ın 12792/08 ve 28960/08 numaralı başvuruları artık sürdürmek istemediği hususunda bildirdiğini kaydetmiştir. Avukat başvuran Raha Hosseinzadgan'ın, İsveç Hükümet'i sığınmacı statüsü verdiği için başvuruları geri çekmek istediğini kaydetmiştir.

AİHM bu nedenle, Raha Hosseinzadgan'ın yaptığı başvuruların incelenmesine devam edilmesinin AİHS'nin 37/1(c) maddesi çerçevesinde gerekçesi kalmadığı sonucuna varır. Ayrıca AİHM, 37/1 maddede *in fine* tanımlandığı üzere, başvuruların bu kısmının bu maddeye dayanarak incelenmesine devam edilmesini gerektirecek özellikle bir neden görmemektedir.

Bu nedenle Raha Hosseinzadgan ile ilgili 12792/08 ve 28960/08 numaralı başvuruların kayıttan düşürülmesine karar vermiştir.

II. BAŞVURAN MOHAMMAD JABER ALİPOUR'A İLİŞKİN OLARAK

A. Başvuruların birleştirilmesi

Başvuruların konusu ile başvuranın kimliği göz önünde bulundurulduğunda, AİHM, 6909/08 ve 28960/08 numaralı başvuruların, 28960/08 numaralı başvurunun kısmen Mohammad Jaber Alipour tarafından yapılması suretiyle, birleştirilmesinin uygun olduğu kanısına varır.

B. Sınırdışı işlemlerine ilişkin olarak AİHS'nin 3 ve 13. maddelerinin ihlal edildiği iddiası

Birinci başvuran, AİHS'nin herhangi bir maddesine atıfta bulunmaksızın, İran'a sınırdışı edilmesinin kendisini gerçek bir ölüm ve kötü muamele tehlikesine maruz bırakacağını öne sürmüştür. Ayrıca 7 no'lu protokolün 1. maddesine dayanarak, sınırdışı kararının kendisine tebliğ edilmeyip derhal İran sınırına götürüldüğünü, dolayısıyla sınırdışı kararına idare mahkemelerinde itiraz etme imkanının elinden alındığını ifade etmiştir. AİHM, bu şikâyetlerin AİHS'nin 3 ve 13. maddeleri temelinde incelenmesi gerektiği kanaatinde.

Hükümet, başvuranın iddialarına itiraz etmiştir.

AİHM, başvurunun bu kısmının başvuranın İran'a sınırdışı edilme ihtimaliyle ilgili olduğunu gözlemler. AİHM ayrıca Türk Hükümetinin AİHM'nin, başvuranın sınırdışı edilmesine ilişkin ihtiyati tedbir kararına uyararak sınırdışı işlemi durdurduğunu gözlemler. Ayrıca başvuran serbest bırakılmış ve İsveç'e gitmesine izin verilmiştir. Son olarak başvuran 4 Mart 2010 tarihinde Türkiye'den ayrılmış ve İsveç'e gitmiştir. Bu şartlar altında AİHM, başvuranın 34. madde bağlamında, AİHS'nin 3 ve 13. maddelerinin ihlalinden mağduriyet iddiasında bulunamaz (bkz. *mutatis mutandis*, *Mohammedi – Türkiye*, no. 3373/06; *Ayashi – Türkiye*, no. 3083/07; *Ranjbar vd. – Türkiye*, no. 37040/07).

Dolayısıyla başvurunun bu kısmı, açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle AİHS'nin 35. maddesinin 3 ve 4. paragrafları uyarınca reddedilmelidir.

C. Başvuranın tutuklanmasına ilişkin olarak AİHS'nin 5/1 maddesinin ihlal edildiği iddiası

Başvuran AİHS'nin 5. maddesine dayanarak Kırklareli Yabancı Kabul ve Barındırma Merkezi'nde tutulmasının kanun dışı olduğunu iddia etmiştir. Bu bağlamda, sınırdışı edilmesine ilişkin hiçbir kararın kendisine tebliğ edilmediğini savunmuştur.

1. Kabuledilebilirlik

AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde sözkonusu şikâyetin dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, şikâyetin başka açılardan bakıldığında da kabuledilemezlik unsuru taşımadığını tespit eder. Bu nedenle şikâyet kabuledilebilir niteliktedir.

2. Esas

Hükümet 10 Mart 2009 tarihinde, başvuranın Kırklareli Yabancı Kabul ve Barındırma Merkezi'ne konulmasının 5683 sayılı yasanın 23. maddesi ile 5682 sayılı yasanın 4. maddesine dayandığını ve başvuranın tutuklu olmadığını ifade etmiştir. Hükümet, daha sonra 15 Eylül 2009 tarihinde gönderdiği savunmada başvuranın AİHS'nin 5/1 (f) maddesine uygun olarak sınırdışı işlemleri tamamlanana kadar tutulu durumda bulundurulduğunu savunmuştur.

Başvuran, yukarıda belirtilen yasal hükümlerin yabancı uyruklu şahısların Türkiye’de ikametiyile ilgili olduğunu, kendisinin ise alıkonulduğunu belirterek tutukluluğunun yeterli yasal dayanağı bulunmadığını ifade etmiştir.

AİHM, aynı mağduriyeti *Abdolkhani ve Karimnia* (no. 30471/08) kararında incelediğini hatırlatır. Söz konusu davada başvuranların Kırklareli Yabancı Kabul ve Barındırma Merkezi’ne konulmasının özgürlükten yoksun bırakma teşkil ettiğini tespit etmiş ve sınırdışı amacıyla tutukluluk kararı verme, tutukluluk süresini uzatma ve bu tür bir tutukluluk için süre konulmasına ilişkin usulü belirleyen açık yasal hükümler bulunmaması nedeniyle, başvuranların maruz kaldığı özgürlükten yoksun bırakmanın AİHS'nin 5. maddesinin amaçları bağlamında “yasal” olmadığına karar vermiştir.

AİHM somut davayı incelemiş ve yukarıda belirtilen *Abdolkhani ve Karimnia* kararındaki tespitlerinden ayrılmasını gerektirecek özel koşullar saptamamıştır. AİHM ayrıca, ulusal makamların başvuranın mülteci statüsü kazandıktan sonra, İsveç’e daha erken gidebilmesini teminen Kırklareli Yabancı Kabul ve Barındırma Merkezi’nden ivedilikle çıkarılmasını sağlamadığını üzüntüyle tespit etmektedir.

Yukarıda belirtilenler ışığında AİHM AİHS'nin 5/1 maddesinin ihlal edildiğine karar vermiştir.

D. Başvuranın tutuklanmasına ilişkin olarak AİHS'nin 3. maddesinin ihlal edildiği iddiası

Başvuran, AİHS'nin 3. maddesine dayanarak Kırklareli Yabancı Kabul ve Barındırma Merkezi’ndeki fiziki şartlardan şikâyetçi olmuş ve tıbbi yardım sunulmadığını iddia etmiştir.

1. Tıbbi yardım

Hükümet başvuranın sağlık ve esenliği için gerekli tıbbi yardımın sağlandığını ifade etmiştir. Hükümet, iddiasını desteklemek üzere, başvuranın doktorlar tarafından muayene edildiği, sonrasında da kendi isteğiyle bir ortopedik ameliyat olduğunu gösteren birtakım belgeler sunmuştur.

AİHM, 3. maddenin, tutuklu şahısların sağlık ve esenliğinin, diğer hususların yanı sıra, gerekli tıbbi yardım sağlanarak yeterince güvence altına alınmasını gerektirdiğini hatırlatır (bkz. *mutatis mutandis*, *Kudla – Polonya* [BD], no. 30210/96). Somut davada AİHM, öncelikle başvuranın herhangi bir deri hastalığı ya da enfeksiyondan mustarip olduğu iddialarını destekleyen kanıt sunmadığını gözlemler. Ayrıca başvuran, Hükümetin gerekli tıbbi desteğin sağlandığı yönündeki savunmasına itiraz etmemiştir. AİHM ayrıca, başvuranın 21 Nisan ve 11 Kasım 2008 tarihleri arasında, Kırklareli’deki merkezde tutulmakta iken birtakım tıbbi muayenelerden geçtiğini ve sağlık sorunlarına uygun tıbbi tedavi aldığını gözlemler.

Özellikle, 1998 yılında geçirdiği trafik kazasından kaynaklanan kas ağrıları ve uyluk kemiğinde meydana gelen kırığa ilişkin ağrılar için bir pratisyen hekim tarafından muayene edilmiştir. Ayrıca bir göz doktoru, bir nörolog ve bir diş hekimi tarafından muayene edilmiştir. Her defasında başvurana ilaç ya da başka tedaviler uygulanmıştır. Başvuran, bu eski uyluk kemiği kırığına ilişkin olarak 10 Ekim 2008 tarihinde Kırklareli Devlet Hastanesi’nde bir operasyon geçirmiş, 9 – 17 Ekim 2008 tarihleri arasında hastanede yatmış ve kazadan sonra konulan femoral implant operasyonla çıkarılmıştır.

Yetkililerin başvuranın yeterince ayrıntılı tıbbi muayenelerden geçmesini ve uygun tedavi uygulanmasını sağlamaları nedeniyle AİHM başvuranın yeterli tıbbi yardım aldığına hükmetmiştir. Dolayısıyla başvurunun bu kısmı açıkça dayanaktan yoksun olduğundan AİHS'nin 35. maddesinin 3 ve 4. paragrafları uyarınca reddedilmelidir.

2. Fiziki şartlar

(a) Kabuledilebilirlik

Hükümet, başvurunun bu kısmının, başvuranın ulusal makamlara resmi şikâyet iletmemiş olması nedeniyle AİHS'nin 35/1 maddesi uyarınca iç hukuk yollarının tüketilmemesinden reddedilmesi gerektiğini savunmuştur. Bu bağlamda başvuranın Valilik ya da İçişleri Bakanlığı'na başvurması gerektiğini, bu durumda merkezin teftiş edilmesi için görevlilerin gönderileceğini savunmuştur.

AİHM öncelikle başvuranın 13 Temmuz 2008 tarihinde Emniyet Genel Müdürlüğü'ne gönderdiği dilekçede Kırklareli Yabancı Kabul ve Barındırma Merkezi'nin fiziki şartlarından açıkça şikâyetçi olduğunu gözlemler. Başvuran aynı zamanda tutukluluğunu ve Kırklareli Yabancı Kabul ve Barındırma Merkezi'ndeki kötü şartları protesto etmek amacıyla açlık grevine başlamıştır. AİHM ayrıca Mazlum-Der'in başvuran dahil olmak üzere, Kırklareli Yabancı Kabul ve Barındırma Merkezi'nde tutulan bazı şahıslarla yaptığı mülakatların yer aldığı bir rapor yayınladığını gözlemler. Bu şahıslar kötü tutukluluk şartları, Merkezin başkanı ve Kırklareli Valisi'yle ilgili şikâyetlerini iletmıştır. Rapora göre hem Merkezin başkanı hem de Vali tutukluluk koşullarına ilişkin iddialardan haberdardır. Bu nedenle AİHM, idari makamların başvuranın tutukluluk şartlarını inceleme ve gerektiği takdirde tazminat teklif etme imkanı bulunduğu düşüncesindedir.

Ayrıca Hükümet bir şikâyet ya da ulusal makamlara başvuru sonucunda tutukluluk şartlarının iyileştirildiğine dair örnekler sunmamıştır. Bu nedenle AİHM, mevcut davanın özel şartlarında, başvuranın tutukluluk şartlarına ilişkin şikâyetiyle bağlantılı olarak telafi sağlayabilecek iç hukuk yolları bulunduğunun yeterli kesinlikle tespit edilmediği hükmüne ulaşmaktadır. Dolayısıyla Hükümetin itirazını reddeder.

AİHM, şikâyetin bu kısmının AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde dayanaktan yoksun olmadığını, şikâyetin başka açılardan bakıldığında da kabuledilemezlik unsuru taşımadığını gözlemler. Bu nedenle şikâyet kabuledilebilir niteliktedir.

(b) Esas

Hükümet başvuranın, Kırklareli Yabancı Kabul ve Barındırma Merkezi'ndeki fiziki şartların insanlık dışı olduğu iddiasını reddetmiştir. Başvuranın Merkezde tatmin edici şartlarda tutulduğunu ifade etmiştir.

AİHM, AİHS'nin 3. maddesi bağlamında, devletin kişinin, insanlık onuruna uygun koşullarda tutuklu bulunmasını, tedbirin uygulanma tarzının ve yönteminin, tutukluyu tutuklanmaktan kaynaklanan kaçınılmaz sıkıntı seviyesinin üzerinde bir stres ya da zorluğa maruz bırakmamasını ve kişinin sağlık ve esenliğinin yeterince güvence altına alınmasını sağlaması gerektiğini hatırlatır. Tutukluluk koşulları değerlendirilirken, sözkonusu koşulların katlanan etkileri ve tutukluluk süresi göz önüne alınmalıdır (bkz. *Dougoz – Yunanistan*, no. 40907/98; *Kalashnikov – Rusya*, no. 47095/99).

Somut davada AİHM, başvuran ve diğer tutuklulara verilen yemeklerin Merkezin yönetimi tarafından sağlandığını gözlemler. Bu nedenle tarafına fotoğrafları gönderilen mutfakın başvuran ve diğer tutuklular tarafından kullanılmadığını varsaymaktadır. Dolayısıyla AİHM'ye göre Merkezdeki, sözkonusu mutfak gibi kullanılmayan kısımlara girişler engellenmelidir.

AİHM ayrıca Kırklareli Yabancı Kabul ve Barındırma Merkezi'ndeki odalar ve koridora ait resimlerin, odaların doğal ışık aldığını gösterdiğini kaydeder. Bazı yataklarda çarşaf ve yastık kılıfı bulunmamasına karşın, diğer yatakların üzerinde yeni ve temiz çarşaf ve yastık kılıfları bulunması nedeniyle AİHM, yönetimin başvurana temiz çarşaf ve yastık kılıfı sağlamadığı sonucuna varmamaktadır

AİHM, başvuranın gönderdiği fotoğraflara dayanarak Merkezdeki hijyen konusunda eleştirilebilecek iki husus olduğunu gözlemler. Birinci husus tuvaletlerin durumudur (bunların değiştirilmesi gerekmektedir), ikincisi ise tutuklular tarafından gerçekten kullanılıp kullanılmadığı belirlenememiş olmasına karşın, üzerinde Kiril alfabesinde yazılar olan ve kullanım tarihleri 9-10 yıl önce sona ermiş temizlik ürünlerinin Merkezde bulunmasıdır.

AİHM, başvuranın Kırklareli Yabancı Kabul ve Barındırma Merkezi'nde iki yıldan fazla süre tutulduğunun ve bu tür tutukluluklara iç hukukta azami süre konulmadığından tutukluluğun belirsiz bir süre daha devam edebileceğinin bilincindedir. Bu durum AİHM'yi AİHS'nin 5/1 maddesinin ihlal edildiği tespitine götürmüştür. AİHM, bu belirsizliğin endişe hissine yol açmış olabileceğini kabul etmektedir. Aynı zamanda Hükümetin Merkezde tutukluların tutulduğu kısımlara ait fotoğraf ya da video göndermediğinin farkındadır. Yine de AİHM'ye göre, önceki paragrafta belirtilen eksiklikler ve tutukluluk süresinin belirsiz oluşunun başvuranda yol açması muhtemel endişe hissine karşın Kırklareli Yabancı Kabul ve Barındırma Merkezi'nin fiziki şartlarının AİHS'nin 3. maddesi kapsamına girecek kadar ağır olduğu tespit edilmemiştir.

Bu nedenle Kırklareli Yabancı Kabul ve Barındırma Merkezi'nin fiziki şartları açısından AİHS'nin 3. maddesi ihlal edilmemiştir.

E. AİHS'nin 41. maddesinin uygulanması

(a) Tazminat, yargılama masraf ve giderleri

Birinci başvuran 30,000 Euro manevi tazminat talep etmiştir. Aynı zamanda Kırklareli Yabancı Kabul ve Barındırma Merkezi'nden çıkarılma talebinde bulunmuştur. Ayrıca ulusal mahkemeler ve AİHM önünde tahakkuk eden yargılama masrafları için 7,020 Euro talep etmiştir. Ankara Barosu'nun ücret çizelgesine dayanarak avukatlık masrafları için 6,520 Euro, çeviri, telefon ve faks masrafları için ise 500 Euro talep etmiştir.

Hükümet taleplere karşı çıkmış, manevi tazminat için talep edilen miktarın aşırı olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca başvuranın Kırklareli Yabancı Kabul ve Barındırma Merkezi'ne konulmasının yasal ve AİHS'nin 5/1 (f) maddesine uygun bir işlem olduğunu savunmuştur. Hükümet, son olarak ancak gerçekten yapılmış harcamaların geri ödenebileceğini ifade etmiştir.

Manevi tazminat talebine ilişkin olarak AİHM, başvuranın sadece ihlal tespiti ile tazmin edilemeyecek manevi zararlara uğramış olması gerektiği kanısındadır. İhlalin

ciddiyetini ve hakkaniyete uygunluğu göz önünde bulundurarak başvurana 9,000 Euro ödenmesini uygun bulmaktadır.

Başvuranın serbest bırakılma talebine ilişkin olarak AİHM, başvuranın bu ifadesinden sonra serbest bırakıldığını gözlemler. Dolayısıyla bu talebe ilişkin hüküm verme gereği kalmadığı düşüncesindedir.

Son olarak, başvuranın yargılama masraf ve giderlerinin ödenmesi talebine ilişkin olarak AİHM, içtihadına göre, bir başvuranın, ancak masrafların gerçekten ve gerektiği için yapıldığı ve miktarın makul olduğu kanıtlanmış ise bunları geri almaya hak kazandığını hatırlatır. Söz konusu davada başvuran, talep ettiği masrafları gerçekten yaptığını gösteren kanıt sunamamıştır. Dolayısıyla AİHM bu başlık altında ödemeye hükmetmemektedir.

(b) Gecikme faizi

AİHM, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi faizlerine uyguladığı orana üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğuna karar vermiştir.

BU GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. 12792/08 no'lu ve ikinci başvuran tarafından yapıldığı kadarıyla 28960/08 no'lu başvuruların kayıttan düşürülmesine;
2. 6909/08 no'lu ve birinci başvuran tarafından yapıldığı kadarıyla 28960/08 no'lu başvuruların birleştirilmesine;
3. Birinci başvuran tarafından yapılan; AİHS'nin 5/1 ve başvuranın tutukluluğunun fiziki şartlarına ilişkin olarak 3. maddesinin ihlal edildiği iddialarının kabuledilebilir olduğuna;
4. Birinci başvuran tarafından yapılan başvuruların kalan kısmının kabuledilemez olduğuna;
5. Birinci başvuran açısından AİHS'nin 5/1 maddesinin ihlal edildiğine;
6. Kırklareli Yabancı Kabul ve Barındırma Merkezi'ndeki tutukluluğun fiziki şartları açısından AİHS'nin 3. maddesinin ihlal edilmediğine;
7. (a) Savunmacı devletin birinci başvurana, AİHS'nin 44/2 maddesi uyarınca kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihinde geçerli olan kur üzerinden Türk Lirasına çevrilmek ve uygulanabilecek tüm vergilerden muaf tutulmak üzere:
 - 9,000 (dokuz bin) Euro manevi tazminat ödemesine;(b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten ödemenin yapılmasına kadar geçen süre için Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredilere uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın gecikme faizi olarak uygulanmasına;
8. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin reddine

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar İngilizce olarak hazırlanmış ve AIHM İç Tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragrafları uyarınca 13 Temmuz 2010 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.